

דברי מאיר

מאוצרותיו של הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומוח"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד

אלול התשפ"ו

גליון מס' 100

השיעור השבועי

של מורנו שליט"א

א"ה מדי יום רביעי בשעה 17:45
בבנין הישיבה הגדולה 'הכמות שלמה'
רח' החיד"א 21, בית וגן - ירושלים

אמר רבי מאיר

המאמר החודשי

ממורנו שליט"א

המאמר הראשון שהדפיס

הסטייפלער זצ"ל

אור המצוות

פרקי חיים מרבותינו הקדושים

שיום פקידת שנתם בחודש זה

< קבלה לעתיד

< איך יודעים במה להשקיע

ונביא משל נפלא מ"הסטייפלער" זיע"א על הדברים שצריך האדם להתחזק בהם כל אחד כפי עניינו: היה פעם בעיר אחת שני עשירים האחד היה חכם והשני לא היה כ"כ חכם, והנה, זה שלא היה חכם כ"כ היה פעם ביום הכיפורים בבית הכנסת יחד עם החכם, וכשהוא ראה שהלכו למכור את פתיחת ההיכל לנעילה והעשיר החכם הציע סכום עצום הוא אמר אחריו ג"כ סכום עוד יותר גדול, וכך בסוף הוא זכה בזה, וכשהגיע אחרי יום כיפור לפרוע את חובו לגבאי אמר לו הגבאי: "הרי לא ידעת אפילו מה עושים בפתיחת ההיכל ושאלת אותי אז מדוע קנית את זה בכזה סכום עצום?" והעשיר השיבו: "דע לך שלימדו אותי כלל גדול: היכן שהעשיר החכם משקיע תשקיע גם כן! וכיון שהוא הציע כזה סכום עצום הבנתי שזה דבר גדול!...

וכן עניין התשובה שהוא לפי האדם מה שיש לו ניסיון יש לו להסתכל תמיד: היכן שהיצר הרע כל כך משקיע בו למנוע אותו ממעשה זה כך הוא ישקיע להיפוך להילחם

בו! והוא אמר שבעיקר היצר הרע נלחם בשמירת העניינים [והביא דבר פלא ע"פ סוד: שמואל בספרים שזה שרב ששת היה סגי נהור כמבואר בגמרא סוף ברכות הוא מכיון שהוא היה לגלול של בבא בן בוטא שעיוור אותו הורדוס כמבואר בריש מסכת ב"ב, ואף שמטבעו לא היה עיוור זה עבר בגלגולו].

שנזכה בעז"ה לחודש טוב! בשורות טובות! "ישועות מקיפות" לכלל ולפרט! כתיבה וחתימה טובה! אמן!

אנחנו נכנסים כעת בעז"ה לחודש אלול שהוא חודש של תשובה והתעוררות, ואומרים בו סליחות, והוא חודש שמסוגל לקרבת ה' וכמו שדרשו דורשי רשומות ש"אלול" ר"ת: אני לדודי ודודי לי - והיינו שאני היינו ישראל מתקרבים לה' ממילא ה' מתקרב אליהם!

כשהייתי (במצ"ק ראה תשפ"ו) ב"כותל המערבי" שמעתי שיעור מהגה"צ המקובל ר' יעקב עדס שליט"א והוא דיבר בדבריו על מורן ה"סטייפלער" זיע"א (שהיה היאריציט שלו ביום כ"ג מנחם אב - נפטר בשנת תשמ"ה), והוא הביא בשמו קושיה חזקה: הרי הרמב"ם כותב בהל' תשובה שיעקר התשובה היא

הקבלה לעתיד, והנה, ברוב הסליחות והפיוטים שאנחנו אומרים יש את החרטה הרבה אך אין שם קבלה לעתיד? והאריך בזה הרבה, והוא אמר שזה המאמר הראשון שהדפיס ה"סטייפלער", ועורר על זה שבאמת העיקר זה כל מה שמביא הרמב"ם וגם החרטה היא עניין גדול והקבלה לעתיד היא גם חשובה מאוד, וממילא גם כשלא מזכירים אותה בסליחות עכ"פ יש לאדם לעשות אותה בעצמו.

ואני חשבתי בס"ד לומר שהיות ועניין הקבלה לעתיד נוגע לכל אחד ואחד לפי המעשים שהוא עשה ממילא אין שייך לומר על זה באופן כללי אלא זה דבר פרטי לכל אחד ואחד, ולכן לא כתבו על זה בסליחות ובפיוטים באופן כללי, ועוד י"ל שרמזו על זה הרבה הפייטנים הקוראים לחזור בתשובה ולעזוב את המעשים הרעים, וממילא אם אדם מתחרט ועוזב את מעשיו הרעים הרי שממילא הוא מקבל על העתיד שלא יעשה רע, והבן.

דבר המערכת - לרגל גליון המאה!

לא ניתן בשורות קצרות אלו לתאר את השתלשלות הוצאת ה'דברי מאיר' - אי אז לפני כמעט עשור - שבמכתבוננו הנכבדת החל לצאת מגליון 3... (חפשו את הגליונות הראשונים) זו הדמנות לציון את כבודתהדרך שעברנו, ואת הסיעתא דשמיא שליוותה אותנו. זו גם הדמנות להודות לכל המגיבים והמסייעים - תמישכ! ומי שעדיין לא - הצטרפו! וזו גם הדמנות לבקש: אנא, אם יש בידכם חומרים של מורנו רבי מאיר שליט"א (הקלטות, כתבים, תמונות וסרטונים) - שלחו אלינו. אם יש לכם רעיונות למדורים - פנו אלינו. בברכה ובתפילה, שנזכה להמשיך ביתר שאת וביתר עז

י"א אלול היאריציט של הרה"ק ר' שלום יוסף מסדיגורא זיע"א בן הרה"ק ר' ישראל מרדכי זיע"א (נפטר בשנת תרי"א), לא ידוע עליו הרבה אך ידוע שהיה קדוש וטהור ונפטר צעיר ה"ל, נאמר דבר תורה מאביו שנזכרתי כעת והוא נוגע לימים אלו של חודש אלול והתשובה, כי אמרו חז"ל: "ברא כרעא דאבוא", כתוב בפסוק (תהילים): "ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" - וראיתי לפני שנים רבות בספר "תהלים - כרם חמד" (להוצאת ר' יהודה רבינוביץ זצוק"ל מו"י טשעביק, שעד זכיתי להכיר) שביאר הרה"ק ר' ישראל מרדכי זיע"א ע"פ משל לכפרי אחד שהגיע פעם עם העגלה והסוס שלו לעיר הגדולה, והנה, בהיותו ליד ארמון המלך נקדע לו החבל המחבר את הסוס לעגלה, מה עשה הכפרי? התחיל להסתובב במקום ולחפש חבל, והנה, הוא ראה באחד מחזרי ארמונו של המלך מטרה נפלאה העשויה קריסטל ואבני חן המשתלשלת מהתקרב ומחוברת בחבל, הכפרי שהיה צריך רק חבל אמר לעצמו מה הבעיה אני יחזיק את החבל ולא יקרה כלום, חתך הכפרי את החבל והמטרה הנפלאה נפלה ונשברה בקול רעש גדול, לשמע המהומה הגיע עבד המלך ואמר לו: "מה עשית? שברת את המטרה של המלך!" אמר להם הכפרי בתמימות: "איני יודע על מה המהומה, אני בסך הכול רציתי חבל לעגלה שלי!..." והנמשל הוא שעושה עבירה הרי שהוא שובר כביכול דברים בעולמות העליונים וכמבואר באריכות בספ"ק "דרך ה" לרבינו הרמב"ל זיע"א שהאדם מחובר למעלה כבטבעות העלשלת וכל פעולה שהוא עושה מזרידה לעולם שפע בין לטוב ובין למוטב ר"ל, ואם היה הקב"ה מעניש את האדם לפי הקלקול של העולמות העליונים על כל עבירה ועבירה לא היה לאדם תקומה, ועל זה אמר דוד המלך ע"ה: "ולך ה' חסד" - למה? - כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" - ולא כקלקול העולמות העליונים, וכאחת כפרי שמעשהו באמת היה לקחת חבל פשוט ולא לשבור מטרה ששווה רב מאוד! זיע"א.

י"ג אלול היאריציט של הרה"ק ר' אברהם יחיאל פיש זיע"א - "הצדיק הנסתר מול אביב" (נפטר בשנת תשנ"ח), היה צדיק נסתר אך צדיק הדור ידעו ממנו והיו מגיעים אליו בקביעות, היה זהיר מאוד בסעודות מלווה מלכה והיו רואים אצלו ישועות בסעודה זו! הוא ציווה לטמן אותו לאחר פטירתו בעיר צפת, כן היה, שהוא נפטר בערב שבת והניחו את גופו הטהור על מכונית ולמורה הפלא הצליחו לקברו בעיר צפת עוד לפני שקיעת החמה. זכיתי להיות על קברו פעמים רבות וגם בשנה זו, ואמרתי שם תהילים ואת מה שהוא ציווה לומר על ציוונו את הנוסח מהזמירות של שבת קודש: "רחם בחסדך" וכו', "יבנה המקדש" וכו' וראיתי ישועות שם לי ולאחרים, ואכמ"ל, זיע"א.

כ' אלול היאריציט של הרה"ק ר' אברהם אלטר פולק זיע"א מבערגסען (נפטר בשנת תשס"ו), אתמול זכיתי להשתתף בסעודת ההילולא לזכרו כאן בירושלים בראשות בניו האדמו"רים וחתנו כ"ק האדמו"ר מדבורנה פתח תקוה שליט"א חיברו שם על גדל התמדתו בתורה, וסיפרו שסיפר שכנו מהעיר צפת הרב פנט מקאסאן [שהיה שוכר שם דירה לנפש] שכל היום היה יושב בדירתו ולומד ולא היה כלל נופש, ואמרו שדרך הנפשים שלוקחים דירה ויוצאים ממנה לטייל ולכן לוקחים בעלי הדירה סכך לפי מה שישלים שם בלילה אמנם לרבי צריכים לקחת יותר כי הוא יושב בדירתו כל היום ולומד!... כמו"כ סיפרו שם שבעת שהוא למד בשיבת בעלזא ברח' אגריפס העידו שהוא ישב ולמד בהתמדה עצומה ביום ובלילה, כמו"כ דיברו שם רבות על מידת האמת שלו שהייתה ללא פשרות ועוד, הוא היה קרוב משפחתו של הרה"ק ר' אהרן מבעלזא זיע"א - וכמו שאומר הרב אלחנן עוזר ברגר שיחי, זיע"א.

תנצבה

מתוך "השיעור השבועי" של מורנו שליט"א:
י"ג אלול תשפ"ג - גליון מס' 249, כ' אלול תשפ"ג - גליון מס' 250

מאירת עינים

תיעודים של מורנו שליט"א

מורנו שליט"א בשמחת אירוסין בחצרות תולדות אהרן ומעליץ - אייר תשפ"ו | צילום מ"ש שטיגליץ

אורה - זו תורה

מכתבי תורה והוראה של מורנו שליט"א

אם אפשר להחמיר בספק תעורבות

שאלה חתכו שני בצלים, אחד בסכין חלבי והשני בבשרי - לא בני יומם, והתערבו. לכאורה שני הבצלים מותרים כיון שיש ספק, וכמו שכתוב בשו"ע לגבי ספק אם חתך בסכין של איסור. האם מותר להחמיר, או ששייך בזה מש"כ הפרמ"ג שאסור להחמיר על ביטול ברוב?

תודה רבה, אהרן פרנקל

תשובת מורנו שליט"א

ליל י' כסלו התשפ"ה

אפשר להחמיר - כפי שעושים הרבה יראים ושלמים [וכמו שהביא בספר 'הכשרות' בשם מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל על אלו שמעשרים שוב בבית את הפירות, אפילו שכיום זה רק ספק דרבנן וגם שעד א' נאמן באיסורין, וחייד שם שאין בזה משום "בל תשחית" על המעשר שזורק - והטעם לכך שכל מה שהוא לצורך האדם אין בו משום בל תשחית, וכגון שזורק מאכל מקולקל, ואם בגופו כך קל וחומר ברוחניות שחושש לאיסור], ואין זה דומה למש"כ הפרמ"ג לגבי "ביטול ברוב" שאסור להחמיר - דהתם הכריעו חכמים שמוותר ואין כלל ספק איסור, אבל כאן שיש ספק יכול להחמיר. ודו"ק.

הוספות ממורנו הגאון רבי שמואל הלוי רוטמן שליט"א לגליון 'דברי מאיר' - מנחם-אב התשפ"ו

הדברים נפלאים ביותר.

ויש להוסיף בעניין הזכרת ימים נוראים בברכת המזון בעשי"ת בברכת מעין שלש כיון שהיא דרבנן - זה פלא קצת, שהרי גם תפילת שמונה עשרה עכ"פ בנוסח שלה היא דרבנן, ועכ"פ מזכירים בה בעשי"ת.

בשורה משמחת!

שיעוריו של מורנו שליט"א בהלכה, אגדה ומוסר

• מוקלטים גם בוידאו

וזמינים לצפייה בערוץ היוטיוב הרשמי 'דברי מאיר' (מתעדכן בדרך כלל מדי יום חמישי בע"ה ובל"ג)

ניתן להאזין לשיעוריו של מורנו שליט"א בשידור חי וחוזר דרך 'קול הלשון'

באתר ובמספר ישיר: 073-371-8679

שלוחה 1 < השיעור השבועי | שלוחה 2 < מעגל השנה | שלוחה 3 < קטעים קצרים | שלוחה 4 < תומר דבורה

שימו לב: ניתן להירשם לקבלת התראה (צינתוק) על כל שיעור / קטע חדש < הקישור # ואח"כ 2

מאורי האש

סיפורי מופת והנהגות קודש מגדולי ומאורי הדור שליט"א

מזקני וגדולי דורנו הוא הגאון הגדול רבי יעקב יצחק אזורי שליט"א (נולד ג' אלול ה'תרצ"ד) - ראש ישיבת 'מיר' בירושלים, נכדו של הגה"ק רבי ברוך שלום שהיה נכדו של רבי אורי דוד אפריון, חתנו של מרן ראש ישיבת מיר הגאון רבי חיים שמואלביץ, ואחיו של מרן ראש הישיבה רבי ברוך מרדכי, זכר צדיקים לברכה, לשמם ולזכרם תאזוה נפש. מכיון שעומדים אנו בימי הרחמים והסליחות, בהם כפי שמקובלנו מרבתינו יש להתחזק בעניני "בין אדם לחבירו" שאין יום הכיפורים וכו', נצטט כאן סיפור מרגש ופשוט נפלא מראש הישיבה שליט"א, מתוך התוכן של ארגון 'דרשו':

לא פחות ממאה רבנים ישבו באולם הסמוך להיכל הגדול "קמינו רויאל" בלב מקסיקו סיטי שבו נערך הסיום הגדול והמתינו לראש ישיבת מיר הגאון הגדול רבי יצחק אזורי שליט"א. אף אחד לא הבין מה פשר האיחוד של ר' יצחק, שמקפיד מאוד על זמנים.

מקץ דקות ארוכות נראה ר' יצחק צועד לתוך האולם, כאשר הוא אוחז בידו נער מלא חן, שצולע ברגלו, וצועד יד-ביד עם ר' יצחק, או יותר נכון, צעד-צעד, לתוך האולם. ר' יצחק לא מרפה מידו של הנער, שצהלתו בפניו ולא מצליח להסתיר את אושרו מכך שראש ישיבת מיר בכבודו ובעצמו אוחז בידו בעת שהוא נכנס למעמד הרבנים ההיסטורי של דרשו שאיחד את כל רבני מקסיקו סביב התורה הקדושה.

רבי יצחק אוחז בידו של הנער, וכך הם צועדים אט אט לתוך האולם. רבי יצחק לא ממנה. הוא צועד לאיטו כאשר רבי יצחק מגיע לכסאו הוא מחבק את הנער חיבוק עז, ונפרד ממנו.

הילד, בנו של דיין מפורסם בבית הדין של מקסיקו סיטי, הגיע במאמץ רב על מנת לקבל ברכה מהרב. הילד מתמודד עם מחלה קשה בגבורה עילאית, מלא באמונה ובחיזוק, וכאשר שמע כי ראש ישיבת מיר בדרכו למקסיקו התעקש לבוא ולהתברך. ראש הישיבה ששמע את סיפורו בירך אותו בחום ואמר לו מיד: "אתה בא איתי! אני רוצה שאתה תחזיק לי את היד כשאנחנו נכנסים".

"רלדים גיבורים כמון", אמר לו ראש הישיבה, "הם העוצמה של עם ישראל, הם מה שנותנים לי כוח כשאני מרגיש שאני קצת נחלש!".

"תדע שאתה גיבור, ואתה תילחם ותנצח את המחלה, ואתה עוד תרביץ תורה בישראל!" אמר לו ראש הישיבה.

"לא פעם שרתם, מן הסתם, את השי"ר 'מכניסי רחמים הכניסו רחמינו לפני בעל הרחמים', אמר רה"י שליט"א בריאיון ל'דרשו', יש לי שאלה על הבקשה הזו: מה פירוש 'מכניסי רחמים הכניסו רחמינו לפני בעל הרחמים', אין לזה לכאורה שום הסבר, ובחסדי ה' אומר לכם את האמת בפירוש הדבר הזה.

הספר 'תומר דבורה' מדבר על י"ג מדות, ומגיע גם למדה השישית 'כי חפץ חסד הוא', וכותב שם: 'כבר פירשנו במקומו, שיש בהיכל ידוע מלאכים ממונים לקבל גמילות חסדים שאדם עושה בעולם הזה, וכאשר מידת הדין מקטרגת על ישראל, מיד אותם המלאכים מראים החדס והקב"ה מרחם על ישראל, מפני שהוא חפץ בחסד, ואם היות שהם חייבים אם הם גומלים חסד זה לזה מרחם עליהם וכמו שהיה בזמן החורבן, שנאמר לגבריאל בא אל בינות לגלגל, כי הוא שר הדין והגבורה וניתן לו רשות לקבל כוחות הדין בינות לגלגל, מתחת לכרובים מאש המזבח, דהיינו דין גבורת המלכות והיה הדין מתחזק עד שביקש לכלות את הכל, לקעקע ביצתן של ישראל מפני שנתחייבו כליה.

"הקב"ה ציווה לקחת גחלים ולהשליך על ירושלים, ואם ככה היה עושה המלאך לא היה נשאר, חס ושלום, שרירי ופליט משונאיהם של ישראל, כלומר ישראל יותר לא היה קיימים, וכתוב: 'וירא לכתובים תבנית יד אדם תחת כנפיהם', דהיינו שאמר הקב"ה לגבריאל הם גומלים חסדים אלו עם אלו ואף אם הם חייבים נצלו, והיה להם שארית, והטעם מפני מידה זו 'כי חפץ חסד הוא' זה במה שישראל גומלים חסד, ואותו צד מזכיר להם אם היות שאינם כשרים בצד אחר.

"ישנו מלאך שממונה לאסוף את החסדים של כל יהודי שעושה עם חברו. תפקידו של אותו מלאך, הוא לאסוף את החסדים ובשעה שיש ח"ו גזירת כליה על ישראל, רומז הקב"ה לגבריאל המלאך: עכשיו הראה לי את החסדים שבני עושים! ואע"פ שנגזרה הגזירה, הקב"ה מרחם 'כי חפץ חסד הוא'.

"מלאכי רחמים הכניסו רחמינו לפני בעל הרחמים" - זהו הפשט האמיתי ואולי היחיד - 'הכניסו רחמינו לפני בעל הרחמים', הגם שהמצב הוא שנגזרה גזירה על כלל ישראל, והקב"ה ציווה למלאך להשליך גחלים, כתוב שהמלאך השליך למלאך אחר, ובינתיים נצטנו הגחלים וכשהשליכו אותם על ירושלים, לא פגעו הגחלים ונשארו עם ישראל לפליטה!"

פורטל התוכן התורני של מורנו שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' < ארכיון שיעורי מורנו שליט"א < קונטרסים < גלריות < שאלות למורנו שליט"א < ועוד
או בלחיצה על הקישור: מכון 'דברי מאיר'

חפשו: מכון דברי מאיר / רבי מאיר סנדר